

Politikkdokument for Uloba - Independent Living Norge SA

August 2023 – august 2024 / Vedtatt i styret 30. august 2023

Innhold

Våre kjerneområder	3
Våre viktigste kampsaker i 2023-2024	3
BPA som et reelt likestillingsverktøy!	3
Beslutningsstøtteråd som likestillingsverktøy!	5
Funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD) inkorporeres i menneskerettsloven!	6

Våre kjerneområder

Politikkdokumentet styrer vårt politiske arbeid. Det er behandlet og vedtatt av Ulobas styre og forelagt årsmøtet. Dokumentet følges opp av plan for politisk påvirkningsarbeid.

Politikkdokumentet viderefører arbeidet for at BPA skal være et likestillingsverktøy. Alle Ulobas likestillingsverktøy skal bidra til at funksjonshemmede får leve som de ønsker og ha de samme valgmulighetene som andre samfunnsborgere.

I 2023 presenterte vi erfaringene fra vårt prosjekt med beslutningsstøtteråd og ga innspill til regjeringens gjennomgang av vergemålsloven. Vi mener at systemer for beslutningsstøtte er nødvendig for å oppfylle FN konvensjonen for funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD).

Vi trenger engasjement og deltagelse fra medlemmene for å lykkes. Spred og signer opprop, skriv innlegg i aviser og på sosiale medier, ta kontakt med politikere og bruk Ulobas administrasjon hvis du trenger bistand til å bidra.

Våre viktigste kampsaker i 2023-2024

Uloba sender årlig ut en spørreundersøkelse til alle medlemmene og andre som har assistanse i Uloba. Vi henter også inn kunnskapsgrunnlag gjennom andre undersøkelser og eksterne kilder, men det er tilbakemeldinger fra Ulobas medlemmer som er det viktigste. Tilbakemeldingene inngår i Tilstandskartleggingen, og brukes som grunnlag for politikkdokumentet og vårt politiske arbeid.

BPA som et reelt likestillingsverktøy!

BPA skal være et likestillingsverktøy som skal bidra til at du som funksjonshemmet kan leve det livet du ønsker å leve.

Det ble satt ned et BPA-utvalg av forrige regjering for å se på rammene for BPA-ordningen, og utvalget la fram sin BPA-utredning i en Norsk Offentlig Utredning (NOU) i desember 2021. Medlemmene, som besto av funksjonshemmedes representanter i utvalget, la fram et forslag om en egen BPA-lov som beskriver BPA som et reelt likestillingsverktøy gjennom å være en helhetlig assistanseordning på alle livets arenaer. Disse tok også dissens til mindretallets forslag om å beholde BPA i helselovgivningen.

Tilstandskartleggingen 2023 dokumenterer at det er store forskjeller i hvordan kommunene forvalter BPA-ordningen. Nesten halvparten av de som svarte på undersøkelsen, har ikke nok BPA-timer til å dekke assistansebehovet sitt. Dette er et rekordhøyt antall. Fire av ti opplever at kommunen ikke forstår at BPA skal bidra til likestilling. Mange med assistansebehov har ikke nok timer til å dekke helt grunnleggende behov, og til å være aktiv i samfunnet. Konsekvensen er at funksjonshemmede blir avhengig av ubetalt assistanse fra familie og venner. Vi blir lite selvstendige, og dette går utover vår fysiske og psykiske helse.

Resultatet er at mange med assistansebehov ikke oppnår å leve likestilte liv, men isteden utsettes for diskriminering. Plasseringen av BPA i Helse- og omsorgstjenesteloven er hovedårsaken fordi loven handler om helse og omsorg, ikke likestilling. Helselovgivningen fratrar også den enkelte retten til selvbestemmelse og til å kunne ta ansvar og ha makt i eget liv. BPA bør derfor bli flyttet til et lovverk som har likestilling som målsetning, og til et forvaltningsorgan som har kunnskap om funksjonshemmede og likestilling.

Vi ønsker en helhetlig assistanseordning som dekker hverdagsliv, skole, utdanning og arbeid.

Uloba skal i 2023-2024 kjempe for BPA som et reelt likestillingsverktøy ved å:

- Sikre at barn og unge får en reell rett til BPA for å bli selvstendige og likestilte som sine jevnaldere.
- Sikre at BPA legges i en egen lov hjemlet i Likestillingsloven og forankret i CRPD.
  - Sikre at alle, også barn og unge, får sømløs assistanse til å være aktive på alle arenaer.
  - Få gjennomslag for at BPA-vedtaket kan tas med ved studier, bosetting og arbeid i Norge eller i utlandet.
  - Få gjennomslag for at BPA etableres som en egen ordning, ikke en alternativ organisering av tjenester.
- Sikre at retten til BPA gjelder for alle med behov, uavhengig av alder og timer.
- Tydeliggjøre hva BPA skal kunne brukes til, basert på CRPD.
- Sikre at BPA er gratis og uten egenandeler.
- Sikre at individets rett går foran det kommunale selvstyre, og flytte forvaltningen av ordningen til staten for lik rett uansett bosted.

- Frem til det er etablert en ny lov om BPA utenfor helselovgivningen, aktivt påvirke norske kommuners forvaltning av BPA sammen med medlemmene og arbeidslederne i Uloba.
- Frem til det er etablert en ny lov om BPA og en sammenslåing av BPA og funksjonsassistanse, vedlikeholde funksjonsassistanse-ordningen som likestillingsverktøy.

Beslutningsstøtteråd som likestillingsverktøy!

Vi har tatt utgangspunkt i «microboards», som Vela Canada har utviklet gjennom 30 år, i arbeidet med beslutningsstøtteråd. Vi ser på beslutningsstøtte i et menneskerettsperspektiv. Det betyr at vi knytter beslutningsstøtte til selvbestemmelsesretten – det at alle har rett til å bestemme i sitt eget liv.

Prosjektet består av ti personer som behøver beslutningsstøtte, hvorav ni har dannet hvert sitt beslutningsstøtteråd. Rådseierne er i ulik alder, ulike livssituasjoner og med ulik grad av behov for beslutningsstøtte. I prosjektperioden etablerer de sine beslutningsstøtteråd hvor de selv vil være eiere. Erfaringene deles med oss for læring og videreutvikling av beslutningsstøtteråd. Under likestillingsbrølet, sommeren 2023, presenterte vi funn og erfaringer i rapporten «mitt liv, mitt valg».

Uloba skal i 2023-2024 kjempe for beslutningsstøtteråd som likestillingsverktøy ved å:

- Jobbe for at Norge skal jobbe for en Lov om - og et system for beslutningsstøtte, slik FN etterlyser. Det handler om retten til å bestemme i eget liv og samtidig ha et tilbud om støtte til å bestemme selv hvis du ønsker og trenger det.

Funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD) inkorporeres i menneskerettsloven!

Tilstandskartleggingen 2023 viser at våre rettigheter ikke oppfylles. FN-konvensjonen for funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD) skal sikre at vi skal være fullverdige borgere og ikke passive brukere i velferdsstaten. Etter mye solid påvirkningsarbeid fikk vi inn løfte om inkorporering av CRPD i norsk lov i Regjeringens Hurdalsplattform som kom høsten 2021. Regjeringen satte ned et juridisk ekspertutvalg som skal utrede hvordan konvensjonen bør innlemmes i norsk lov høsten 2022. Inkorporering i menneskerettsloven skal vurderes særskilt. Utvalget skal avgi sin utredning innen utgangen av 2023. Vi vil at CRPD skal innlemmes i menneskerettsloven for at konvensjonen skal ha forrang over annet lovverk.

Uloba skal i 2023-2024 kjempe for at CRPD innlemmes i menneskerettsloven ved å:

- Sikre at prosessen med inkorporering av CRPD i Menneskerettsloven fullføres og vedtas.

Uloba er Norges største tilrettelegger av BPA. Det var Uloba som utviklet BPA, Borgerstyrt personlig assistanse, i Norge.

Uloba er en organisasjon av, med og for funksjonshemmede. Uloba er en del av Independent Living-bevegelsen, og der heter det «Nothing about us without us».

Dette innebærer også at det er funksjonshemmede selv som vet best hva slags assistanse vi trenger for å leve slik vi vil. Uloba består av funksjonshemmede som vil leve selvstendig. Vi kjemper sammen for denne friheten.

Uloba er organisert som et ideelt samvirke, som betyr at vi eies av de samme menneskene som vi er til for: medlemmene.

Uloba - Independent Living Norge SA

Adresse: Tollbugata 114, 3041 Drammen

E-post: post@uloba.no

Telefon: 32 20 59 10

Organisasjonsnummer: 963 890 095

Politikkdokument for likestilling av funksjonshemmede

Foto: Finn Ståle Felberg

Tekst: Martine Eliasson

Design og layout: Uloba / Birgitte Daniella Nicolaysen

Publisert: September 2023